

še dr. Zarnik svoj predlog zagovarjal in dr. Schreya spodbijal, se je o Zarnikovem predlogu glasovalo po imenih. Za Zarnikov predlog so glasovali: grof Barbo, dr. Bleiweis, Grasselli, Horak, Jugovic, Kotnik, Kozler, Kramar, Kramarič, Matej Lavrenčič, Murnik, Obreza, Pakiž, dr. Poklukar, dr. Razlag, Rudež, Tavčar in dr. Zarnik; — zoper predlog pa so — krasno kazaje, kako povračajo oni „Entgegenkommen“ nekaterih našincev — glasovali: baron Apfaltrern, grof Blagaj, Braune, Deschmann, vitez Gariboldi, vitez Kaltenegger, vitez Langer, grof Margheri, baron Rastern, vitez Savinschegg, Schaffer, pl. Schrey, grof Thurn in Zagorc. (Res, čudna doslednost poslanca Zagorca! Četrť ure poprej je izrečno podpiral predlog dr. Bleiweisa, glasoval pa je koj potem z nasprotno stranko!!) Dr. Zarnikov predlog je toraj obveljal z 18 glasovi proti 14; vsled tega je dr. Bleiweis, kakor je že poprej napovedal, odstopil. — Potem so predlogi finančnega odseka obveljali. (Potrebščina 6020 gold., zaklada 2397 gold., primanjkljaj 3623 gld., ki je pokriti iz deželnega zaklada. Konečno je obveljal predlog dr. Bleiweisa, da se v prihodnje proračune gledišnega zaklada stavi vrednost onih 13 lóž, ki se prepuščajo nemškemu podvzetniku, in pa vrednost najemščine za zbornico deželno in druge dotične prostorije, kajti vse to je lastnina gledišnega zaklada.

(V 6. seji 1. maja) je bila jako živahna obravnava o zadevah deželne botnišnice, katero oskrbuje red usmiljenih sester, ki so zaradi čedalje večje dragine, ki je nastala konec leta 1873 in trajala blizo celo leto lanskó, prosile nekolikošnega povikšanja režije in jedilne cene memo leta 1869, ko je bila pogodba z njimi narejena. Dr. Bleiweis se je boril z baronom Apfaltrernom, poročevalcem finančnega odseka, in če naposled ne bi bil Deschmann pomagal dr. Bleiweisu, bila bi se bila krivica zgodila pravičnim zahtevam usmiljenih sester. Po stenografičnem zapisniku prinesemo pozneje celo obravnavo te borbe, ker je principieline važnosti.

Deželni zbor Goriški.

Tretjo sejo je imel naš deželni zbor 28. dne u. m. Naznanili so se razlogi, zakaj se niso na Dunaji potrdili lanski zborovi popravki v deželnih šolskih postavah. Izročila se je ta reč odseku za postave, da načrt preuredi in tudi zastran deželnega šolskega sveta kako primerno preuredbo nasvetuje. — Dr. Deperis je podal nujen nasvet, da naj se odseku 7 mož izroči v pretresanje črtež zadevajoč opuščenje doneska za normalno-šolski zaklad in vpeljanje šolskega doneska od dedovine. Predlog sprejet. — Namestništvo naznanja, da je država pripravljena prevzeti (s pogoji) od dežele posilne delavnice (izroč. fin. odseku). — Mnogi učitelji in učiteljice prosijo za povišanje plače. — Dr. Lavrič interpeluje, zakaj ni vlada skrbela, da bi se bilo oznanilo zastran kupč. zborničnih volitev razposlato slov. županijam v slov. jeziku. — En bloc sta se sprejela črteža postav zadevajočih razdelitev občinskih zemljišč v Cirknem in Zakriku. — Mnogo občin prosí za cesto z zgorenjega Krasa v Gorico. — Nekaterim vseučiliščnikom in za druge namene so se dovolili neki doneski. — Dr. Abram je poročal o raznoterih proračunih.

Deželni zbor Štajarski.

Štajarski zbor je pri razpravi o ljudskih šolah 23. dne t. m. določil, da po 1/2 odstotka od zapuščin se ne bode več prištel v penzijski učiteljski zaklad, da si je ces. namestnik hudo ugovarjal. — Dr. Vošnjak je

tožil, da se slovenščina v šolah preveč zanemarja, ter je zboru priporočal, naj se ljudske šole ne rabijo za ponemčevanje. Deželnemu odboru se je naložila naloga prevdariti, kako se bodo plačevali stroški za ljudsko šolstvo, da bi se deželnemu zakladu ne nakladala prehuda bremena. Dalje naj deželni odbor preiskuje, kako bi se premenilo imenovanje učiteljev, in naj tudi ministra bogočastja še enkrat prosí, da bi se za gornje Štajarsko napravilo posebno učiteljsko izobraževališče. V seji 26. t. m. se je sprejel vladni predlog o novi méterski meri in pa mestni red za Gradec po nasvetu odsekovem vkljub ugovarjanja ces. namestnika. Proračun za penzijski zaklad učiteljski se je potrdil ter deželnemu zboru naročilo skrbeči za to, da omenjeni zaklad dobí v svojo oskrbovanje. Ces. namestnik je odgovoril, da od vlade naj se v tem oziru ne pričakuje ničesa.

Deželni zbor Koroški.

Iz tega zbora imamo poročati le o škandalu, ki se je zgodil najbrže po podpihovanji liberalne nemške stranke. Poslanec Einspieler je namreč stavil predlog, da se volilni red za dež. zbor pregleda in popravi tako, da bodo poslanci kmetiškí občin v primeri proti poslancem mest in vélikega posestva bolj pravično odmerjeni. Ta predlog so podpisali tudi poslanci kmetiškí občin Laks, Petrič, Petric in Ulmann. V drugi seji pa so ti preklicali svoje podpise in dolžili Einspielerja, da je besede „Einspieler und Gesinnungsgenossen“ (somisleči tovariši) še le pozneje vpisal v predlog, ko so ga oni že podpisali. Toda posl. Einspieler jih je pristojno zavrnil in ponujal vsak, kakoršen koli dokaz, da so te besede že skonca v predlogu stale. Tako sumičenje poštenega poslanca se samo sodí, a dokaz je, da liberalcem je vsako orožje zoper svoje nasprotnike dobro, pošteno in nepošteno.

Deželni zbor Gornje-Avstrijski.

V seji 28 aprila je deželni zbor pooblastil deželni odbor, da iz 5 ponujanih grajščin si sme izbrati eno za napravo niže kmetijske šole, pa tako, da stroški nakupa in notranje vredbe ne presežajo 130000 gold. V lanskem zboru je dovolil zbor le 100.000 gold., zdaj je dodal še 30.000 gl. To bode že 4. niža kmetijska šola na gornjem Avstrijskem. — Očiten dokaz pripoznanja, kako potrebne so ljudstvu kmetijske šole. — Gornji Avstrijanci so zelo hitro se posloveli iz deželne hiše.

Poreški deželni zbor.

V Poreškem zboru so Beli in tovariši vlado vprašali, zakaj se je v nekaterih ljudskih šolah vpeljal nemški jezik? Proračuna zemljiškega odveznega in penzijskega zaklada sta se potrdila, ravno tako tudi opravični red deželnega zbora. Vlada je zboru izročila predlog, da bi država prevzela posilne delavnice.

Predarelski deželni zbor.

V Predarelskem zboru so vado interpelirali zaradi nekega učitelja, ki je otrokom spisoval zabavljice o odpustikih ter preslavljaj Martina Lutra in njegovo krivoverstvo. Radovedni smo, kaj bode vladini zastopnik na to odgovoril.

Naši dopisi.

V Gorici 2. maja. — Volitve za kupčijsko zbornico so opravljene; izvoljeni so tudi 3 Slovenci, prav za prav možje iz slovenskih krajev, katerih izvolitev je zanimiva zato, ker „L' Isonzo“ trdi, da so

bili nekako uradni kandidatje, češ, da so od zborničnega urada („urada“ v širjem pomenu) bili nasvetovani laškim in slovenskim volilcem iz razreda obrtniškega. Če je to res, bilo bi pri tem mikavno to, da bi jih bila nasvetovala nemški predsednik ali laški podpredsednik kupč. zbornice ali pa laški tajnik ali kdor si bodi v imenu predsedništva. Sicer pa „Isonzo“ lahko mirno spi; kajti tudi, ko bi slov. narodnjaštvo omenjenih 3 mož bilo ne vem kako prenapeto, ne bodo njegovi stranki veliko vode kalili, ne. — Volitve za mestno starešinstvo se ravno vršijo. — V 3. razredu sta izvoljena (z 208 glas. od 213) kandidata „meščanske“ stranke, to je tiste, katero so nekdanji „skrajno“ laško imenovali. Od kar „smo“ v Gorici vsi „pametni“ in „trezni“ postali in sosebno odkar smo ni davno v slavnostnem odboru za sprejem Nj. velič. cesarja videli tudi možé omenjene stranke, nehal je — pravi „Isonzo“ — razloček med stranko in stranko kot tako, in gre letos samo zato, da bi se neke osebe, ktere „Is.“ sebično svojat imenuje, odpravile, ter da bi se njihov upliv na uradnike, penzioniste in enake nedomače elemente uničil. Trn v peti je Isonzo-u, kakor lani, g. dr. Pajer. Očita mu ta list, da zbira krog sebe vse, kar tukajšnjih razmer ne pozna, ter da kaže ljudi „meščanske“ stranke kot ne prave ne zanesljive Avstrijance, da jih sumniči. To pa da ne gré, ker zdaj smo vsi pošteni avstrij. državljani itd. „Klerikalna“ stranka stoji menda nad opisanima strankama in se agitacije ne udeležuje. Taktika „Isonzo“-ve „meščanske“ stranke je ta, da misli postaviti v II. razred take kandidate, zoper ktere prav za prav nobena stranka in tudi vlada nič ugovarjati ne more; še celó enega duhovna bode menda priporočala. Nasprotno stranke kandidatje so že prilepljeni po oglih. Gospod deželni glavar, grof Fr. Coronini, ni od nobene stranke sprejel kandidate. V torek bode volil II. razred. — Pretekli torek (27/4.) je imelo dež. šolsko svetovalstvo sejo, v kateri je predsedoval gosp. namestnik baron Pino sam. Prišel je gosp. namestnik tudi zato v Gorico, da se je posvetoval z deželnimi poslanci, kako bi se dal za vprihodnje preuravnati deželni šolski svet, da ga bode tudi deželni zbor in odbor spoznaval za postavnega, ter da se bosta deželna zastopnika zopet mogla udeleževati njegovih sej in obravnav, katerih se od lanskega februarja ne udeležujeta. Sklenilo se je, da zbor sam nekaj v ta namen predloži. — Učiteljsko izobraževališče Goriško se za prihodnje leto bistveno prestroji; stvar pa ni še dognana. — Jutre se začnejo preskušnje za dosego sposobnosti za učiteljstvo pred tukajšnjo preskuševalno komisijo. Oglasilo se je neki kakih 30 učiteljev in učiteljic z Goriškega, iz Trsta in Istre. — Spet surovost in še kaj več! Pretekli teden je na Gargarski cesti voznik voznika prebodil, ker se mu ni z vozom ognil! — V Stračicah (v g. Ritterjevih fabrikah) sta prišla v nesrečo dva mizarja, ki sta imela blizo parnice nekaj popravljati. V 5 minutah sta bila, ker ju je po neprevidnosti mašinistovi vroča voda, ne vem kako, škropila in par puhtec po oddušku dušil, vsa oparjena in malo da ne, mrtva.

Iz spodnje Kanomlje 22. aprila. (Konec.) Hribček (Berg) je tamkaj zato tako vstvarjen, ker so poprej stare peči bile; tega hriba naj bi se toliko odkopalo, kakor so pri sedanjih pečéh dimniki visoki. To delo bi se samo plačalo, ko bi kamnite plošče za rudnik dobili, ki jih sedaj rudarjem, kateri jih lomijo, po 8 gld. 50 kr. seženj plačujejo. Ko bi bilo toliko hribčeka odveztega, da bi se mogle nove peči tako napraviti, da bi bil dimnik vsake peči pri steni kviško sozidan, vrh dimnika pa malo na kviško, kakih 10 sežnjev ali kaj

manj, ali pa da bi majhen ozek rov (Stollen) naredili, na koncu teh majhnih rovov pa velik rov, kateri bi smel daljši biti, kakor peči spodaj; na obeh koncéh tega dolzega in velikega rova pa zopet na vsakem koncu malo na kviško majhen rov, kakih 8 ali 10 sežnjev dolg; na koncu teh dveh rovov, pa zopet en velik in dolg rov, kakor spodaj; od tega rova bi se pa na sredi zopet en rov kviško na dan spravil; če bi se ta dva rova kviško podoplala, bi bilo to še bolj gotovo. Potem naj bi se pa po hribu dimnik v zemljo dalje izpeljal, da bi se po malem majhne luknje za dim naredile. Tako narejena naprava bila bi gotovo dobra, zakaj, kakor hitro je dim hladan, živo srebro odpade potakih tunelih; v hribu se more dim ohladiti. — Če bi se bilo bati, da bi peči ne vlekla in dima v rove ne gnale, bi se temu tudi lahko pomagalo, ker ima kmet zgoraj mlin, ki zmiraj melje, in ker voda mlin goni, bo tudi kolo za veternike gonila, veternic pa se dá lahko v vsak dimnik eno napraviti. To bode gotovo dim hladilo in naprej gnalo. Da bi delavci ne bolehal, bi se tudi dal tak veternik napraviti, kateri bi se, kedar bi delavci v peči opraviti imeli, pred pečo odmašil, da bi škodljiv sopar kviško gnal. To se samo vé, da pri prvi peči bi se začelo delo; kedar bi bilo to dodelano, se veternik zopet zamaši, ter se pri drugi peči odmaši itd. Prostora bi bilo tudi dovolj, žgano proč voziti na 1000 let. Dva travnika sta proti spodnji Idriji, in proti Idriji tudi otok in travnik, ker ste dve grapi vmes, da bi o hudem vremenu voda naprej šla. Res bi to delo veliko stroškov prizadjalo; al bili bi v malo letih povrnjeni, če se prevdari, koliko živega srebra se bo pridobilo, potem pa pomisli, koliko bi bilo tukajšnjemu ljudstvu pomagano, koliko živali se bode več v tem kraju lahko dobro ravnalo, ko se sedaj nič ne more, pa še to, kar redijo, je slabo in suho.

Boštjan Leskovic, župan.

Iz Postojne 30. apr. — 14. dan t. m. so v Čepnu po neprevidnosti tri hiše pogorele, kojih lastniki niso bili zavarovani, kar se, žalibog, zmirom na deželi tolikokrat priključi, dasiravno pogostne požarne nesreče in popolno obožanje nezavarovanih pogorelcev veliko dobroto zavarovanja proti ognjeni nevarnosti živo priporočujejo. Pri tej priliki se mora v čast in spodbudo neutrudljive dobrodelnosti gospé Marije Kalistrove v Trstu opomniti, ter z zahvalo naznaniti, da je ona prec ko je omenjeno nesrečo zvedila, c. kr. okrajnemu glavarju 60 gld. poslala z namenom, naj se enakomerno pogorelcem razdelijo; sploh velikodušna gospá nobene primerne prilike ne opusti, svoje milo srce pokazati.

Iz Starega trga poleg Loža. — V nedeljo 9. t. m. bomo odprli pri nas kmetijsko napredovalno šolo po izgledu one v Ljutomeru na Štajarskem. O kmetijstvu bode predaval gosp. Fr. Žepič, učitelj na gozdarski šoli v Šneperku. Gosp. J. Žirovnik bode predaval računstvo s posebnim ozirom na novo mero, fiziko nanašajočo se na poljedelstvo, zgodovino itd. Gosp. nadučitelj Mandeljč bode pa razlagal praktično čebelorejo.

Iz Ljubljane. (Odbor družbe kmetijske) je preteklo nedeljo pod predsedstvom barona Wurzbacha imel svoj mesečni zbor. Iz mnogih obravnav omenimo sledeče: Iz poročil gospodov predstojnikov podružnice Radoljske in Postojnske je odbor razvidel veliko veselje in hvaležnost, s katero so gospodarji prejeli jim iz državne subvencije podarjene ovce; enako radost so razodevali tudi tisti, ki so jih v Ljubljani prejeli; občudovali so velikost še mlade živinice in pa lepo volno; napredek v ovčji reji je po večletnih skušnjah zagotovljen. Odbor je zahvalo izrekel gosp. Šolmajeru za nakupovanje, gospodoma Hudoverniku in Hofstetterju pa za

